

Dagens frågor : Grundlagen och bränvinsskatten

Bolin, Teodor

54 F Br.

BOLIN, J

Ex. B

Polit. ekon.
Nykt.
(Bj)
o

DAGENS FRÅGA.

GRUNDLAGEN OCH BRÄNVINSSKATTEN.

Av J. Bolin.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS RUDOLF WALL.

1854.

A på Polit.

DAGENS FRÅGA.

GRUNDLAGEN och DRÄVNINGSKATTEN.

[Faint, illegible handwritten text]

STOCKHOLM
FÖR FÖRLAGS-
1891

Högrikeståndet den 7de Decembris i så måtto
öfverantvande inbjudning af det bestått af en
Särskildt Utskott skulle nedsättas, för att upp-
taga och i hela hess vid grundläggande be-
handla alla angående brännvins tillverkning och
försäljning, uppkommande frågor, till hvilket
beslut de båda ständerna skulle inbjudas
att med Högrikeståndet sig förenas. Denna

Om de stadgade formerna i ett samhälle
icke af de lagligen beständande myndigheter-
na alltid och allestädes hållas i helgd, om
man tillåter sig att för ett speciellt fall suspen-
dera lagarnes allmänna föreskrifter; så finnes
ingen säkerhet, att ej sådana tilltag kunna upp-
repas när och hvar en uppspelt partianda så
fordrar. Lagen herrskar då ej mera; faktio-
nerna äro lössläppta till strid. Statsfördraget
är slitet, och styrkans rätt blifver den giltiga.
Revolutionen är väckt till lif.

Dessa reflexioner uppkomma helt natur-
ligt vid tanken på den behandling »brännvins-
bevillningsfrågan» rönt vid innevarande riks-
möte.

Sedan Ridderskapet och Adeln, på motion
af Grefve Gustaf Lagerbjelke, i början af riks-
dagen, den 22 November sistlidne år, beslutat
nedsätta ett Särskildt Utskott, bestående af 24
ledamöter, 6 från hvarje stånd, för att be-
handla frågor angående brännvins tillverkning och
försäljning, äfvensom att Medstånden skulle
inbjudas i samma beslut instämma, så antog

Borgareståndet den 7:de Decemer i så måtto ofvannämnde inbjudning, att det beslöt, att »ett Särskildt Utskott skulle nedsättas, för att upptaga och i hela dess vidd *grundlagsenligt* behandla alla, angående bränvins tillverkning och försäljning, uppkommande frågor, uti hvilket beslut de båda första Stånden skulle inbjudas att med Borgareståndet sig förena.» Denna inbjudning från Borgareståndet antogs på Riddarhuset och af Presteståndet den 10 Decemer, och *tre* stånd hade således beslutat, att

Ett särskildt utskott, bestående af 24 ledamöter, 6 från hvarje stånd, skulle nedsättas för att upptaga och i hela dess vidd grundlagsenligt behandla alla angående bränvins tillverkning och försäljning uppkommande frågor.

Frågan om ett Bränvins-utskott skulle tillsättas var således afgjord, enär Riksdagsordningen i 36:te § 3 mom. stadgar:

»Skulle Riksens Ständer finna flera utskott (än de i grundlagarne föreskrifna) vara af nöden, må de af Ständerna obehindradt tillsättas. — — — I fråga om deras tillsättande gälle tre Stånds pluralitet.» — — —

Ehuru Bondeståndet afslagit ett af *Wassmuth* från Stockholms län väckt förslag med samma syfte, och uttalat sitt lifliga ogillande af ett sådant utskotts tillsättande, måste det dock, om det ville hålla samhällsfördraget i helgd, böja sig under grundlagens ofvan anförda ord

och utvalde för sin del sex ledamöter att i Bränvinsutskottets förhandlingar deltaga.

Till detta Särskilda utskott remitterades sedan från alla Stånden en mängd motioner rörande bränvins tillverkning och försäljning, men *tillika* innefattande förslag till bränvinsbevollningens bestämmande; och dessa motioner upptogos och behandlades inom utskottet till hela deras vidd, utan att någon tvekan om utskottets befogenhet dertill inom detsamma uppstod. Resultatet af utskottets öfverläggningar, såvidt de rörde vilkoren för bränvins tillverkning, framträdde i betänkandet *N° 8*, som äfven innefattade förslag till den derföre afsedda bevollningens utgörande. Detta betänkande återremitterades af Bondeståndet med dervid i plenum d. 26 sistl. April gjorda anmärkningar, »förkastande hufvudgrunden, hvarpå den föreslagna tillverkningslagen hvilar, och det system, som utskottet ansett böra för framtiden råda i denna handtering». De öfriga Stånden dels gillade utskottets i betänkandet framställda förslag, dels återremitterade vissa delar af detsamma. Till följd af dessa återremisser och förnyade öfverläggningar i utskottet, tillkom Särskilda Utskottets memorial *N° 11*, med ändradt förslag till förordning angående vilkoren för bränvins tillverkning.

Sedan detta memorial blifvit i Bondeståndet en gång bordlagdt, och då det den 12 dennes andra gången företogs, begärdes det ånyo på bordet, och Bengt Gudmundsson väckte

muntligen motion, att utskottets förslag, så vidt det anginge husbehofsbrännerimedlen, måtte till Bevillnings-utskottet remitteras. Denna motion inlemnades skriftligen i plenum den 14, och Bengt Gudmundsson utvecklade i ett särskildt anförande närmare sina åsikter af saken, samt föreslog, det Bondeståndet skulle besluta att icke till öfverläggning upptaga Särskilda Utskottets memorial *N:o* 11, förr än Bevillnings-utskottet fått yttra sig öfver de delar deraf, som röra grunderna och fördelningen af den bevilling, som för brännerihandteringen bör utgöras, samt att inbjuda de öfriga stånden att sig derom förena.

Då förre talman *Nils Persson* genast här-
emot opponerade sig, uppstod en liflig debatt,
som slutade med propositionsvägran af talman-
nen. Ståndet yrkade likväl proposition, med
56 röster emot 27; ärendet blef derföre
hvilande, tills Konstitutions-utskottet hunne der-
öfver utlåta sig, och detta utlåtande gafs den
21 dennes, innehållande att talmannen handlat
grundlagsenligt.

Denna förklaring stödjer Konstitutions-ut-
skottet derpå, att *ordalagen* i Rikets Stän-
ders beslut, om tillsättande af det Särskildta
Utskottet, göra det uppenbart, att Rikets Stän-
der gifvit utskottet sådan verkningkrets, att
äfven förslags afgifvande, angående beskatt-
ningen å bränvinsbränningen, skulle samma ut-
skott tillkomma, samt derpå att också *sjelfva*
åtgärden, att för ett enda riksdagsärendes be-

redning tillsätta ett Särskildt Utskott af 24 ledamöter, antyder i sig sjelf en beräkning, att annat utskotts anlitande för sådan beredning icke skulle i någon del vara af nöden, till följande hvaraf den befattning Särskilda Utskottet tagit i betänkandet *N*. 8 och mem. *N*. 11 med samma bevillningsfråga varit en nödvändig följd af det bemyndigande Rikets Ständer gifvit utskottet, så att ärendet var af *behörigt* utskott förberedt till behandling hos Rikets Ständer.

Deremot förklarar Konstitutions-utskottet, att *frågan om det varit grundlagsstridigt*, att beredningen af ett ärende, som i sig innefattade fråga om bevillning, blifvit i allo till Särskilda Utskottets åtgärd öfverlemnad, numera icke kan göras till föremål för bedömande.

Nu förekommer likväl, att *ordalagen* i af utskottet åberopade beslut uttryckligen *inskränka* utskottets verkningskrets inom hvad som är »grundlagsenligt», samt att behandlingen af betänkandet *N*. 8 alldeles icke hade till föremål att tyda, om bränvinsbevillningsfrågan grundlagsenligt tillkom Särskilda Utskottet att handlägga. Om det är grundlagsenligt, att bevillningsfrågor endast af Bevillnings-utskottet eller i samråd med detta blifva beredda, så kunde således ordalagen i Rikets Ständers beslut icke uppenbart berättiga Särskilda Utskottet, att handlägga bränvinsbevillningsfrågan; ja, de utstaka »uppenbart» det »grundlagsenliga» såsom gränsen för utskottets verksamhet.

Utskottet har, i sådant fall, gjort ett oriktigt antagande, begagnat detta till skäl för sin förklaring, och således, genom dess åberopade, högst illa fullgjortat Bonde-ståndets föreskrift, att inkomma med »motiveradt» utlåtande; och det är hvad som ganska lätt låter sig bevisa. Grundlagens ord skola i hvarje fall tydas efter ordalydelsen.

Regeringsformens 53 § *ålägger* Ständerna, att genast, sedan riksdagen blifvit öppnad, välja *de utskott, »hvilka skola* (d. v. s. nödvändigt och utan undanflykter »skola») *ärendena bereda»,* och uppgifver bland sådana utskott ett Bevillnings-utskott att föreslå bevillningens fördelning. Den 70:de § i samma grundlag uppgifver vidare, i öfverensstämmelse dermed, såsom Bevillnings-utskottets åliggande, att »opåmint vid hvarje riksdag uppgifva de allmänna grunderna för den blifvande bevillningens fördelning,» samt stadgar tydligt och ovedersägligt, att sedan summans belopp blifvit fastställt, *utskottet,* (nemligen Bevillnings-utskottet, och ingalunda något Stats-utskott) *uppdrages* (d. v. s. bör och måste uppdragas) *att med tillämpning af dessa grunder författa förslag till bevillningens utgörande.»* Detta oförtydbara stadgande i Regeringsformen upprepas till yttermera visso *ordagrant* i Riksdagsordningens 31 § 1 mom.

Hvem kan vid sådant förhållande betvifla att med »grundlagsenligt» behandlingssätt af »alla angående bränvins tillverkning och för-

säljning uppkommande frågor”, förstås och bör förstås, att Bevillnings-utskottet kommer i tillfälle att bereda frågan, så vidt den angår bevillningen?

Jo, förre talmannen *Nils Pehrsson* från Kronobergs län, *Ola Månsson* från Skåne, *Matts Persson* från Stockholms län, *Svartling*, *Petter Jönsson* i Träslända, *Johan Bergström* från Dalarne, de få som med förre talmannen instämma i Ståndets plenum, samt talman *Strinnlund*.

Desse hedervärda män i det hedervärda Ståndet finna i 36 § 3 mom. R. O. ett verkande motgift för den oppositionsanda inom Ståndet, som ej vill låta slumpa bort i ett enda tag de paragrafer i R. F. och R. O., som stadga huru med bevillningsfrågors behandling förhållas skall, som ej vilja låta nationens sjelfbeskattningsrätt bli beroende af vindkasten för dagen inom tre Stånd. Och denna deras fasta borg, denna trettisexas tredje mom. visar sig för hvar och en som kan läsa innantill sålunda:

”3:o. Skulle Riksens Ständer finna flera Utskott vara af nöden, må de af Ständerna obehindradt tillsättas. Sådana Utskott må dock ej befatta sig med andra ärenden, än dem, hvilka, enligt R. F., på Riksens Ständers åtgärd ankomma. I fråga om deras tillsättande gälle tre Stånds pluralitet; men stanna två Stånd emot två, öfverlemne Riksens Ständer

härutinnan sin afgöranderätt till Konstitutions-utskottet.»

Hvad innehåller då denna paragraf, som kan upphäva de andra grundlagsparagraferna? Jo, att Ständerna ega tillsätta flera Utskott, än de i grundlagen specificerade; förbud för sådana Utskott att befatta sig med sådant, som ej på Ständernas åtgärd ankommer; bemyndigande för tre Stånd att afgöra frågor om sådana Utskotts sammansättning, samt slutligen huru förhållas skall, derest, i fråga om en sådan Utskottstillsättning, två Stånd stanna mot två. Men alldeles intet bemyndigande åt tre Stånd, att efter behag skicka frågor, som enligt grundlagen höra till visst Utskotts handläggning, till annat Utskott, *alldeles intet bemyndigande för tre Stånd, att för en Riksdag suspendera grundlagens bud om Ständernas skyldighet att uppdraga Bevillnings-utskottet, att med tillämpning af de grunder, som blifvit fastställda, författa förslag till bevillningens utgörande.*

Likväl hafva ofvannämnde män åberopat denna paragraf till stöd för deras åsigt, att Särskilda Utskottet haft rätt att handlägga frågan om bränvinsbevillningen. I synnerhet var *Ola Månsson* säker på sin sak. Med vanlig, fastän högst medelmåttig advokatyr tydde han *förbudet* såsom tillåtelse; förbudet för ett Särskildt Utskott *att befatta sig med andra ärenden, än dem som på Ständernas åtgärd ankomma, såsom en tillåtelse* för Rikets Ständer

att medelst 3 ständs beslut tillsätta Särskildt Utskott, med rättighet att *taga befattning med alla* de ärender, hvilka på Ständernas åtgärd ankomma.

Hvar och en, som vill och kan begripa svenskt språk, måste väl dock medgifva att ett förbud för behandlingen af frågor, som ej ankomma på Ständerna, är något helt annat, än en tillåtelse att behandla alla frågor, som tillkomma riksdagen, af hvilka en del, såsom bevillningsfrågor, äro uttryckligen och »uppenbart», som Konstitutions-utskottet säger, förbehållna de bestämda Utskott, som »skola genast vid riksdagens början väljas».

Skulle emellertid någon finnas, som icke finner den här förebragta deduktionen nog bevisande, utan vill hafva tårta på tårta, eller ytterligare skäl för den meningen, att »grundlagsenligt» behandlingssätt af bevillningsfrågor är, att de behandlas af Bevillnings-utskottet, så må han läsa 71 § R. F., som också uttryckligen stadgar, först att »om skiljaktighet yppar sig om bevillingens fördelning till utgörande, då skall hvarje Riksstånd, som ändring uti Bevillnings-utskottets (icke Särskilda Utskottets) förslag åstundar, meddela de öfrige sina skäl dertill samt uppgifva det sätt, på hvilket en sådan ändring må vinnas», och vidare att »häröfver höres Bevillnings-utskottet (men ingalunda något Särskildt Utskott), hvar efter Rikets Ständer skola till afgörande företaga den eller de frågor, om hvilka skiljak-

tighet dem emellan uppstått, samt slutligen att »om tre stånd bifalla hvad emot Bevillnings-utskottets (men icke något Särskildt Utskotts) förslag i en eller annan del anmärkt blifvit, förslaget i dessa delar varder förkastadt, och om tre stånd afslå, hvad ett serskildt stånd härutinnan yrkat, men detta ändock vid sin mening förblifver, eller stanna två stånd emot två, då skall saken öfverlemnas till afgörande, på det sätt 69 § föreskrifver, åt Stats-utskottet, förökadt till ett sådant antal af ledamöter, som der bestämmes. Bifalla detta Utskotts fleste ledamöter Bevillnings-utskottets förslag i en eller flere af de delar, hvaruti Riksen Ständer icke förut detsamma enhälligt antagit, blifve detta förslag härutinnan med all kraft af Riksen Ständers beslut gällande; förkasta de detsamma i någon sådan del, då, äfvensom när det af trenne Riksständ blifvit förkastadt, skall det åligga Bevillnings-utskottet, att föreslå en annan fördelning eller andra grunder och sätt för utgörandet, blott af den andel i bevillingssumman, hvaruppå den förkastade delen i Utskottets förra förslag har afseende.»

Denna paragraf synes nemligen tydligt och »uppenbart» stadga, att Bevillnings-utskottet (och icke något Särskildt Utskott) skall höras öfver skälen till och sättet för önskad ändring i förslaget till bevillingens fördelning, och att i vissa fall förstärkt Stats-utskott skall slita tvisten om den fråga som Bevillnings-utskottet utredt, men alldeles icke någon tvist

som uppstått om en fråga, som ett Särskildt Utskott handlagt, hvarjemte 31 § 2 mom. R. O. till yttermera visso stadgar precis detsamma, att det är ett af Bevillnings-utskottet (men ingalunda af något Särskildt Utskott) beredt ärende, som kan komma under omröstning förstärkt Stats-utskott.

Hvar och en, som med ledning af ofvanstående tagit saken i betraktande, måste inse, att Konstitutions-utskottet alldeles obefogadt förklarar, att det är uppenbart af Ständernas beslut om Särskilda Utskottets tillsättning, att det skulle behandla bränvinsbevillningsfrågan; och det enda ytterligare stöd Utskottet vidare åberopar, det nemligen, att sjelfva åtgärden att tillsätta ett Särskildt Utskott af 24 ledamöter »antyder» — märk: antyder — »i sig sjelf en beräkning att annat Utskotts anlitande skulle vara onödigt», förefaller allt för orimligt för att ens såsom skäl anses, då just det, att Utskottet blifvit tillsatt af blott 24 ledamöter, vid jämförelse med grundlagens ord, måste anses »uppenbart» antyda, att Ständerna hvarken velat eller grundlagligen kunnat åt denna 24-manna-delegation uppdraga handläggningen af en bevillningsfråga, emedan R. O. uttryckligen stadgar i § 31, mom. 1.

»Bevillnings-utskottet skall bestå af *fyratioåtta* ledamöter, valde från serskilda, och så vidt möjligt är från alla Rikets provinser — —»

Huru kan man då annat än erkänna att Konstitutions-utskottet oförsvarligt illa behand-

lat denna fråga, som får sin vikt, sin stora och oberäkneliga betydighet derigenom, att den innefattar frågan om grundlagen bör hållas i helgd eller får behandlas såsom snusbodpapper af förstkommande munviga by-advokat?

I stället för att handlägga saken på detta sätt samt till råga på eländet förklara, att »det icke numera kan göras till föremål för bedömande, huruvida, såsom i förevarande fall blifvit inom Bondeståndet framställt, mot grundlagens bud må hafva varit stridande, att beredningen af ett ärende, som i sig innefattade frågan om bevillning och sålunda i denna del vore att hänföra till de i grundlagen bestämda föremålen för Bevillningsutskottets verksamhet» (se Utskottet erkänner dock det!) borde Konstitutionsutskottet, sin ovillkorliga pligt likmätigt, hafva pröfvat, först om sjelfva propositionen, som Bengt Gudmundsson och Ståndet yrkat, i och för sig *innefattade något bokstafligen stridande mot grundlagen*. Och då Utskottet, — såvida det velat läsa svensk grundlag efter svenskt ordaförstånd och rätta sig efter 83 § R. F., som säger, att grundlagarne skola efter deras *ordalydelse* i hvarjeserskildt fall tillämpas, — ovillkorligen kommit till den slutsatts, att denna proposition ej allenast icke innefattade något emot grundlagen bokstafligen stridande, utan tvärtom något som grundlagen uttryckligen stadgar, så hade det sin pligt likmätigt bort förklara att talman Strinnlund ålåge framställa den yr-

kade propositionen. När denna proposition blifvit framställd, af talman Strinnlund eller vice talman Svartling, eller, om äfven denne ansett sig af sin förut uttryckta åsigt förhindrad, af Ståndets äldsta ledamot, och Ståndet remitterat bränvinsbevillningsfrågan till Bevillnings-utskottet samt inbjudit medståndet att låta Särskilda Utskottets 1 mom. hvila tills bränvinsbevillningsfrågan blifvit grundlagsenligt behandlad, då hade hvar och en fullgjort sin pligt och svenska folkets representanter handlat parlamentariskt och visat sin aktning för grundlagens oförtydbara bud. Då hade nationen kunnat emotse vid denna riksdag en lösning af den olyckliga bränvinsfrågan. Men nu kan icke Bondeståndet, om det ej vill erkänna sig vara förflyttadt helt och hållet på revolutionens, den smygande, tysta, intriganta, men lika omstörtande revolutionens grund och botten, deltaga i förstärkt Stats-utskotts omröstning öfver bränvinsbevillningen, och man måste ännu hoppas att icke heller någon ledamot af något annat Stånd skall vilja tillmäta sig makten att, med Rikets Ständers rätt, rösta i förstärkt Stats-utskott öfver ett mål, som icke är behandladt hvarken af Stats-utskottet eller af Bevillnings-utskottet.

Några sidofrågor äro egentligen onödiga att vidröra, då 55 § R. O. uttryckligen stadgar att talman ej må vägra proposition, utom i det fall, att han finner väckt fråga *bokstaf- ligen strida mot grundlagarnes lydelse*; men

för att slå vederbörande äfven i deras sista förskansningar, må här ännu tilläggas följande.

Presteståndet tillade vid sitt beslut att instämma i Borgarståndets inbjudning om tillsättande af ett Särskildt Utskott, för att i hela dess vidd grundlagsenligt behandla alla frågor, som angå bränvins tillverkning och försäljning, att det gjorde det så mycket heldre, som det ansåg Borgarståndets beslut i sak öfverensstämma med Presteståndets redan förut fattade beslut, att ett sådant Utskott skulle tillsättas med befogenhet att handlägga dithörande frågor i sin helhet, med samma rätt som derutinnan annars tillkom sammansatta Bevillnings-, Lag- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomiskottet.

Detta har man velat tyda, som om åtminstone Presteståndet skulle uppdragit Särskilda Utskottet den myndighet, man vill tillerkänna detsamma *). Men utom det att sjelfva beslutet om en sådan myndighets öfverlemnande icke har någon betydelse i förevarande fråga, då det dels är fattadt blott af ett Stånd, dels ock uppenbart strider emot grundlagens tydliga föreskrifter, förekommer ytterligare, att Presteståndet sjelf frånträdt detsamma, genom sitt antagande af Borgarståndets inbjudning, hvarigenom Presteståndet tydligen

*) Om någonsin propositionsvägran bort ifrågakomma, så var det från Erkebiskopen vid det först i Presteståndet fattade beslutet i denna sak.

gaf tillkänna, att det med sitt förra beslut aldrig afsett något grundlagsstridigt i sak, fastän det kunnat uttrycka sig orätt i ord.

Talman Strinnlund har vid sin propositionsvägran åberopat stadgandet i 49 § 2 och 3 mom. R. O., att från Utskott inkommet förslag skall, efter det handläggning egt rum, då det tredje gången förekommer, till afgörande företagas. Nu hade likväl Bengt Gudmundsson, *innan* Serskilda Utskottets mem. *N° 11* tredje gången företogs, begärt att detsamma skulle få hvila tills Bevillnings-utskottet yttrat sig om de delar deraf, som röra bevillningen, och något hinder fanns alldeles icke för Ståndet att fatta ett sådant beslut. Det har i flere frågor, såsom i den om decimalsystemets tillämpning och den om inskränkning af bränvinsbränningen på hösten, fattat sådana beslut om uppskof med föredragning tredje gången. Föröfrigt, då det var fråga om att bevara grundlagarnes helgd, hvartill talmannen med dyr ed, vid Gud och hans heliga evangelium, på sin själs eviga salighet förbundit sig, så borde för ett så viktigt ändamål alla andra afseenden vika, och talmannen ouppmanad ha beslutat, att föredragningen skulle hvila tills saken kommit i grundlagsenligt skick.

Vidare har talman Strinnlund, liksom ock Nils Pehrsson och Ola Månsson samt Konstitutions-utskottet åberopat sig derpå att Serskilda Utskottets utlåtande *N° 8* blifvit af Stånden behandladt, äfven i de delar som in-

nefattade förslag rörande brännvinsbevillningen. Men kan verkligen någon på allvar vilja åberopa, såsom gällande skäl för en grundlagsöfverträdelse, att den blifvit begången en gång förut, att man vid ett föregående tillfälle icke observerat, att man gått utom sin befogenhet? Tvärtom, borde man väl vara glad, att den första grundlagsöfverträdelsen icke haft något slutligt resultat.

Till sist har man sökt uppställa den satsen att Bengt Gudmundsson har rätt i sin motion, men kommit för sent, dermed.

Detta svepskäl för att smussla sig undan grundlagens efterlefnad, är så fullkomligt vederlagdt af David Andersson från Halland, i hans anförande då saken förevar i Utskottet, att det må vara nog att aftrycka detsamma i denna del:

»Någon fatalietid för ingifvandet af nu ifrågavarande motion, kan jag ej finna vara försuten, då förslaget till ny författning i ämnet ännu icke är vordet i behörig ordning godkändt. Dessutom var väl Bondeståndet af Ständernas majoritet tvunget, att mot sin egen åsigt tillsätta ledamöter i det Särskilda Utskottet; och att då motionera om, att detta Utskott icke finge behandla bevillningsfrågan, skulle hafva förutsatt tron på att en sådan oformlighet kunde begås, något som jag åtminstone ej hade någon anledning att föreställa mig. Vid remisserna af de i ärendet väckta motioner, kunde ej heller, utan afsteg

från grundlagen, något härom nämnas. Och utskottets första betänkande ogillades af detta Stånd till både grunder, beskattning och detaljbestämmelser. Då man således icke förr än nu, då frågan synes vara inom utskottet utagerad, kommit i erfarenhet af att utskottet till och med försummat sammanträda med Bevillnings-utskottet, något som kunnat ske i sista stund, och som man förmodat utskottet bordt sjelfmant veta — är tiden just nu den mest behöriga, för att framkomma med anmärkningen.»

Efter hvad som förelupit, kommer man sjelfmant till den frågan: hvad skall nu göras för att upprätthålla grundlagens helgd? Svaret härpå må vi öfverlemna åt Bondeståndets fosterlandsälskande laglydighet att utfinna, säkra som vi äro, att hvarken advokatyr inom Ståndet eller ovett i den s. k. Svenska tidningen eller något annat förförelsemedel skall förmå Ståndets pluralitet att fatta något beslut, som förflyttar det på den grundlagslösa mark, hvarpå bränvinsbevillningsfrågan befinner sig intill dess den blifvit behandlad af Rikets Ständers valda Bevillnings-utskott af 48 ledamöter.

Skulle något förstärkt Stats-utskott våga företaga sig att rösta öfver en bevillningsfråga, som ej varit behandlad i Bevillnings-utskott, så har det usurperat Ständernas sjelfbeskattningsrätt och beröfvat Svenska folket en af de viktigaste hörnstenarne för den fria statsbyggnaden.

Skulle åter grundlagens upprätthållande erfordra, att bränvinsfrågan icke vid denna riksdag kan lösas, så må det så vara. Nationens gäckade förhoppningar och de olyckliga följderna af ett fortsatt superi skola drabba deras samveten, som tillåtit sig att söka vinna ett godt ändamål med dåliga medel, men Bondeståndet skall såsom statsförfattningens beskyddare emot list eller våld stå högt och aktadt inför folket och historien.

Sedan sjelfva saken nu är afhandlad, återstår att kasta en blick på några af de personer, som åtagit sig den otacksamma rolen att spela anhängare af dem som vilja störta grundlagens former.

Att förre talmannen *Nils Pehrsson* och *Peter Jönsson* i Träslända skulle stå i deras led, som genom grundlagsvrängningar söka bryta de former, genom hvilka folkets beskattningsrätt är försäkrad, förefaller hvar och en naturligt, som känner dessa personers antecedentia. Hvad serskildt Peter Jönsson angår, tyckes han vid denna riksdag hafva gjort fullt skäl att hugnas med ännu en tung dryckeskanna af silfver, att ställa bredvid den, som han under 1840 års riksdag erhöll af Konung Carl Johan, ty lika angelägen om undergifvenhet för makten, lika qvick i striden emot alla förbättringar har han visat sig nu som då.

Men att *Ola Månsson* och *Matts Persson* skulle vara de förras förbundsbröder, är kanske ännu icke rätt klart för hvar och en. Man behöfver dock blott kasta en blick tillbaka på diskussionerna under denna riksdag för att i *Ola Månssons* beteende uti anslagsfrågorna finna tydningen af gåtan och se på hvad fot den mannen dansar. Intet enda stort anslag har han bestridt i Ståndet, förr än en öfvervägande storm af ovilja visat honom att det skulle vara fåfängt att spilla ord på saken och derigenom äfventyra sitt inflytande. Men deremot har han med stora ord och en advokatorisk sofistisk ifrigt arbetat på genomdrifvandet af alla de stora anslag, för hvilka någon förhoppning fanns att främja regeringens syfte. Å andra sidan har han med mycken drift satt sig emot en mängd små och obetydliga anslag, och har derigenom alltjemt emellanåt framstått såsom om han ännu vore oppositionsman. Hans förhållande i ett blifvande förstärkt Stats-utskott skall säkert gifva anledning att ytterligare *begripa* honom. Åtminstone visade han för helt kort sedan huru pass säker han är, då han lät hr *Schwan* öfvertala sig att kämpa för 5 sk. sockertull i stället för 4 sk. som Bondeståndet förut beslutat.

Matts Perssons tal i plena, utan sammanhang eller mening, men likväl ofta fulle af otidigheter emot ståndsbröderna, ha tillräckligt visat, hvad slags karl den mannen är,

som, om han än möjligen kan hafva god vilja, dock alldeles saknar hufvud.

Betänkligare synes det att Konstitutionsutskottets ledamöter af Bondeståndet låtit föra sig i ledband af de andra Stånden. Att *Sahlström*, *Carl Ersson*, *Anders Andersson*, förre vice talman *Pehr Ersson*, som till och med i Ståndet instämde med *Bengt Gudmundsson*, *Jon Persson* och *Pehr Bengtsson* låtit draga sig in i den dans, vid hvilken junkerpartiets chef på riddarhuset *Grefve Lagerbjelke* spelar första fiolen, skulle förefalla oförklarligt, om det icke förut visat sig, att äfven de gått öfver, och det i sjelfva representationsfrågan, då de utan protest låtit Bondeståndets och meniskorättens förslag om valrätt på grund af personlighetsprincipen falla för *Borgharnes*, som låter den medborgerliga rätten vexa upp ur kassakistan.

Printed & sold by

Pris: 8 sk. banko.
